

Onderzoek naar de multimodale codering van motion events in het Frans en het Nederlands als T1 en T2

Christina Piot (Université de Liège)

Verschillende studies hebben gesuggereerd dat de typologische verschillen tussen *verb-framed* en *satellite-framed* talen, zoals geobserveerd door Talmy (2000), weerspiegeld worden in co-verbale gebaren (Brown & Chen, 2013; Kita & Özyürek, 2003; McNeill, 2005; McNeill & Duncan, 2000). De resultaten van deze studies tonen verschillende correlaties tussen de types talen en de realisatie van het aspect *manier* in co-verbale gebaren. Toch zijn de bovenvermelde onderzoekers tot de consensus gekomen dat gebaren zowel over universele als over taalspecifieke kenmerken beschikken. Tegen deze achtergrond heeft de huidige studie als doel te bepalen hoe Franstalige en Nederlandstalige moedertaalsprekers en Franstalige leerders van het Nederlands dynamische en statische *motion events* realiseren in hun spraak en gebaren.

In navolging van de methodes ontwikkeld door Kita & Özyürek (2003), McNeill (1992, 2005), Stam (2006) en Lemmens & Perrez (2012, 2018) werd een experiment uitgevoerd waarin de deelnemers gevraagd werden scènes uit de cartoon *Tweety & Sylvester* te beschrijven en objecten op prenten te lokaliseren. De deelnemers werden gefilmd en zowel hun talige producties als hun gebaren werden geanalyseerd. De taalanalyse berustte op de taxonomieën van Kopecka (2006) en Lemmens & Perrez (2018) en de gebarenanalyse op die van McNeill (2006).

Hieruit blijkt (1) dat Franstalige leerders van het Nederlands de neiging hebben om de manier in het werkwoord te coderen als ze dynamische *motion events* beschrijven, net als moedertaalsprekers van het Nederlands; (2) dat Franstalige moedertaalsprekers vaker het pad in hun gebaren coderen dan Nederlandstalige moedertaalsprekers; (3) dat moedertaalsprekers, zowel Franstalige als Nederlandstalige, vaker iconische co-verbale gebaren produceren dan leerders, die eerder de neiging hebben om niet-substantieve gebaren te produceren; en (4) dat leerders de neiging hebben om dezelfde informatie te coderen in hun iconische gebaren in het Frans en in het Nederlands – namelijk het pad.

Daarnaast bevestigen de resultaten ook de eerdere bevindingen van Talmy (2000), Lemmens (2002), Kopecka (2006) en Lemmens & Perrez (2010, 2012, 2018). Het blijkt immers dat, als Nederlandstalige sprekers dynamische *motion events* beschrijven, ze de neiging hebben om de manier te coderen in het werkwoord en het pad in een satelliet. Franstalige sprekers hebben daarentegen voor dezelfde taak eerder de neiging om het pad in het werkwoord te coderen en de manier in een satelliet. Om objecten in de ruimte te situeren, maken de Nederlandstalige sprekers vooral gebruik van de drie positiewerkwoorden *staan*, *zitten* en *liggen*, terwijl Franstalige sprekers eerder neutrale werkwoorden zoals *être* ‘zijn’ en *se trouver* ‘zich bevinden’ gebruiken. Franstalige leerders van het Nederlands nemen een tussenpositie in: ze gebruiken de drie positiewerkwoorden in kleinere mate dan de moedertaalsprekers van het Nederlands en neutrale werkwoorden in grotere mate.

Literatuurlijst

- Brown, A., & Chen, J. (2013). Construal of Manner in speech and gesture in Mandarin, English, and Japanese. *Cognitive Linguistics*, 24(4), 605–631. <https://doi.org/10.1515/cog-2013-0021>
- Kita, S., & Özyürek, A. (2003). What does cross-linguistic variation in semantic coordination of speech and gesture reveal?: Evidence for an interface representation of spatial thinking and speaking. *Journal of Memory and Language*, 48(1), 16–32. [https://doi.org/10.1016/S0749-596X\(02\)00505-3](https://doi.org/10.1016/S0749-596X(02)00505-3)
- Kopecka, A. (2006). The semantic structure of motion verbs in French: Typological perspectives. In M. Hickmann & S. Robert (Red.), *Typological Studies in Language* (Vol. 66, pp. 83–101). John Benjamins Publishing Company. <https://doi.org/10.1075/tsl.66.06kop>
- Lemmens, M. (2002). Over de gemotiveerde alomtegenwoordigheid van liggen, zitten en staan: Linguistische en didactische perpectieven. In P. Hiligsmann (Red.), *Le néerlandais en France et en Belgique francophone: Approches scientifiques et didactiques = Het Nederlands in Frankrijk en in Franstalig België: Wetenschappelijk en didactisch benaderd* (pp. 91–114). Université Charles de Gaulle-Lille 3.
- Lemmens, M., & Perez, J. (2010). On the use of posture verbs by French-speaking learners of Dutch: A corpus-based study. *Cognitive Linguistics*, 21(2). <https://doi.org/10.1515/COGL.2010.012>
- Lemmens, M., & Perez, J. (2012). A quantitative analysis of the use of posture verbs by French-speaking learners of Dutch. *CogniTertes. Revue de l'Association Française de Linguistique Cognitive, Volume 8*, Article 8. <https://doi.org/10.4000/cognitertes.609>
- Lemmens, M., & Perez, J. (2018). French onions and Dutch trains: Typological perspectives on learners' descriptions of spatial scenes. In A. Tyler, L. Huang, & H. Jan (Red.), *What is Applied Cognitive Linguistics?* (pp. 121–150). De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110572186-005>
- McNeill, D. (1992). *Hand and Mind: What Gestures Reveal about Thought*. The University of Chicago Press.
- McNeill, D. (2005). *Gesture and thought*. University of Chicago Press.
- McNeill, D. (2006). Gesture and Communication. In *Encyclopedia of Language & Linguistics* (pp. 58–66). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B0-08-044854-2/00798-7>
- McNeill, D., & Duncan, S. D. (2000). Growth points in thinking-for-speaking. In D. McNeill (Red.), *Language and Gesture* (1ste dr., pp. 141–161). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511620850.010>
- Stam, G. (2006). Thinking for speaking about motion: L1 and L2 speech and gesture. *IRAL - International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 44(2). <https://doi.org/10.1515/IRAL.2006.006>
- Talmy, L. (2000). *Toward a cognitive semantics* (Vol. 2). MIT Press.